

پانزدهمین همایش ارزیابی و تضمین کیفیت در نظام‌های دانشگاهی

QAUS2021

۲۰-۱۹ آبان ۱۴۰۰

دانشگاه کردستان

کد پوستر:

ارزشیابی تحصیلی در آموزش‌های غیر حضوری شبکه‌ای

غلامعلی منتظر، طیبه گشول دره‌سیبی

گروه مهندسی فناوری اطلاعات - دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه

شیوع ویروس کووید ۱۹ شرایطی را رقم زد که منجر به غوطه‌وری یکباره آموزش عالی در آموزش از دور و برخط شد. این یکبارگی مانع ورود به عرصه یادگیری الکترونیکی براساس برنامه‌های مدون شد. دغدغه ارزشیابی دانشجویان/ دانش‌آموزان برنامه‌ریزان آموزشی را به یافتن راهی برای اجرای ارزشیابی به‌شکلی مطمئن و البته با رعایت موازین بهداشتی و با حفاظت کامل از ایمنی و سلامت مشغول کرده است. فقدان برنامه‌های مدون که برای آموزش غیرحضوری بدان نیاز بود، بر تعیین شیوه مناسب ارزشیابی نیز اثرگذار است؛ لیکن فرصتی که تا پایان نیم‌سال آموزشی باقی مانده، مجال برای تفکر در باب شیوه‌های ارزشیابی در این محیط فراهم کرده است. حل این مسئله می‌تواند راه‌گشایی برای مسائل آینده آموزش عالی باشد.

راهکارپیشنهادی

- راهکار بلندمدت: گرایش به شکل‌های نوین آموزش (که «یادگیرنده محوری» ویژگی اصلی آنهاست) و تغییر رویکرد از «آموزش» به «یادگیری»
- راهکار کوتاه‌مدت: در نظر گرفتن شکل‌های مختلف ارزشیابی و راه‌های احراز پدیدآوری باتوجه به جمعیت کلاس و میزان شناخت از یادگیرندگان

شکل‌های مختلف ارزشیابی

- روش‌های سنتی (عینی): آزمون کتبی
  - پرسش‌های «بسته پاسخ»
  - پرسش‌های «باز پاسخ»
- روش‌های بدیل (ارزشیابی اصیل)
  - «آزمون شفاهی»
  - «نقشه مفاهیم»
  - یادداشت‌های روزانه تأملی
  - «کارپوشه»
  - «مشاهده»، «فعالیت‌های گروهی»، «مباحثه»، «پروژه» و ...

روش‌های احراز پدیدآوری در آموزش از دور

- تشخیص دستبرد ادبی
- روش‌های زیست‌سنجی رفتاری
- تأیید اعتبار با نظر یاددهنده
- قطع دسترسی‌های رایانه
- پایش شبکه‌ای
- روش‌های داده‌کاوی
- طراحی آموزشی تعیین خط‌مشی‌های مقابله با تقلب

راه‌های ممکن برای احراز پدیدآوری	مناسب برای			نوع ارزشیابی
	الف	ب	ج	
استفاده از روش‌های احراز هویت رفتاری (مانند رفتار کلیدزنی یا رفتار استفاده از ماوس)	✓	✓	✓	آزمون نهایی (پرسش‌های بسته پاسخ، پرسش‌های باز ...)
ارتباط ویدیویی (در سامانه مورد استفاده برای آزمون)	✓	✓	✓	آزمون / آزمونک‌های مستمر (پرسش‌های بسته پاسخ، پرسش‌های باز ...)
استفاده از ابزار تشخیص دستبرد ادبی	✓	✓	✓	
قطع دسترسی به امکاناتی که در آزمون به کار نمی‌روند	✓	✓	✓	آزمون / آزمونک‌های مستمر (پرسش‌های بسته پاسخ، پرسش‌های باز ...)
امضای دیجیتالی پاسخ‌ها به‌دست دانشجو در انتهای آزمون	✓	✓	✓	
ارتباط ویدیویی (ترجیحاً در سامانه مورد استفاده برای آزمون)	✓	✓	✓	
استفاده از روش‌های احراز هویت رفتاری (مانند رفتار کلیدزنی یا رفتار استفاده از ماوس)	✓	✓	✓	گزارش‌های مستمر با نظارت و راهنمایی مداوم یاددهنده
قطع دسترسی به امکاناتی که در آزمون به کار نمی‌روند	✓	✓	✓	
استفاده از گواهی‌های زیرساخت کلید عمومی برای احراز هویت دانشجو و امضای دیجیتالی پاسخ‌ها به‌دست او در انتهای آزمون	✓	✓	✓	گزارش‌های مستمر با نظارت و راهنمایی مداوم یاددهنده
شناخت استاد از دانشجو	✓	✓	✓	
استفاده از ابزارهای ارتباطی مجهز به امکانات احراز هویت (مانند سامانه مدیریت یادگیری، رایانامه دانشگاهی و ...)	✓	✓	✓	
ارتباط ویدیویی و گفت‌وگو درباره گزارش‌ها	✓	✓	✓	
امضای دیجیتالی گزارش‌ها	✓	✓	✓	
احراز هویت مربوط به سامانه مدیریت یادگیری	✓	✓	✓	گزارش‌های مستمر با نظارت و راهنمایی مداوم یاددهنده
استمرار در گزارش‌گیری و تعامل در تکوین گزارش‌ها	✓	✓	✓	

الف: کلاس کم جمعیت با شناخت یادگیرنده؛ ب: کلاس کم جمعیت بدون شناخت یادگیرنده؛ ج: کلاس پر جمعیت

نتیجه‌گیری

- لزوم توجه به شیوه‌های ارزشیابی متناسب با محیط الکترونیکی برای تحقق ارزشیابی در این محیط و در شرایط ناهم‌مکانی دانشجو و استاد
- ارزش راهکار چرخش از آزمون‌هایی که قضاوت درباره یادگیری دانشجویان براساس آنها همیشه مورد انتقاد بوده به ارزشیابی مستمر (و نزدیک‌تر به واقعیت) بر مبنای فعالیت‌های متنوع
- توجه به دستاوردهای این تغییر جهت در نظام ارزشیابی که گمان می‌رود بسیار بیشتر از زیان ناشی از خطاکاری عده‌ای محدود برای قلب در ارزشیابی خواهد بود
- ضرورت بازنگری در نظام آموزشی و برنامه‌ریزی برای تغییر این نظام در بلندمدت